

Sisäministeriö

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

AMNESTY INTERNATIONAL SUOMEN OSASTO

Hietaniemenkatu 7 A

00100 Helsinki

P: 09 5860 440

E: amnesty@amnesty.fi

F: 09 5860 4460

W: www.amnesty.fi

9.2.2015

AMNESTYN LAUSUNTO: LUONNOS IHMISKAUPAN VASTAISEN TOIMINNAN KOORDINAATTORIN EHDOTUKSEKSI KOORDINAATORAKENTEEN LUOMISEKSI

Amnesty kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Amnesty International on maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, jonka toiminta perustuu yksittäisten ihmisten tuelle. Tukijoita on yli 3 miljoonaa, yli 150 maassa eri puolilla maailmaa. Amnesty on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton.

Amnesty pitää positiivisena sitä, että ihmiskaupan vastainen koordinaatio sijoitetaan riittävän korkealle tasolle ministeriössä. Amnesty pitää positiivisena myös sitä, että ehdotuksen mukaan koordinaatorakenteen myötä kansalaisjärjestöt kytketään nykyistä tiukemmin mukaan valtioneuvostossa tehtävään ihmiskaupan vastaisen toiminnan yhteensovittamiseen. Verkostoituminen edesauttaa myös koordinaatorakenteen läpinäkyvyyden ja ennustettavuutta tukevien rakenteiden luomista. On hyvä, että ehdotus tunnustaa järjestöjen merkittävän roolin ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa, avun piiriin ohjaamisessa ja palvelujen tuottamisessa. Amnesty keskittyy lausunnossaan lausuntokutsun kehotuksen mukaisesti ehdotuksen ihmiskaupan vastaisen toiminnan yhteensovittamiseksi toteutettavaan verkostoitumista koskevaan kohtaan.

Jotta järjestöjen tieto ihmiskaupasta ja kokemus ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja avun piiriin ohjaamisesta välittyisivät viranomaisille, on varmistettava järjestöjen tiedon kulkeutuminen ruohonjuuritasolta ylös. Ihmiskaupan vastaisella koordinaatiolla on tärkeä rooli ihmisoikeuspoliittisten linjausten luomisessa. Koordinaation tulee varmistaa ihmiskaupan vastaisen työn ihmisoikeusvelvoitteiden¹ toteutuminen, mikä edellyttää ihmiskaupan uhrien tunnistamisen ja auttamisjärjestelmään ohjautuvuuden tehostamista.

Valitettavasti nyt lausuntokierroksella olevassa ehdotuksessa ei esitetä verkostoitumiselle selkeää mallia, joka mahdollistaisi järjestöillä olevan tiedon siirtymisen ruohonjuuritasolta ylös virkamiehille asti. Verkostoitumista kansalaisjärjestöjen kanssa käsitellään luonnoksessa vain lyhyesti eikä verkostoitumisen hyötyjä ja periaatteita käsitellä juurikaan. Ehdotuksessa on epäselvää, onko järjestöjen tarkoitus tulla laajasti kuultaviksi siten, että tieto ei kulje vain viranomaisilta järjestöille vaan myös

---

¹ Office of the High Commissioner for Human Rights: Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking: <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/Traffickingen.pdf>

toisinpäin. Verkostoitumisen ja siinä tapahtuvan tiedonkulun on oltava järjestelmällistä, ennustettavaa ja luotettavaa.

Verkostoituminen järjestöjen kanssa on olennaisen tärkeää ihmiskauppaan puuttumiseksi.

Verkostoitumista suunniteltaessa tulee ottaa huomioon ihmiskaupan vastaisen työn linkittyminen ihmisoikeuslähtöisyyteen. Ihmiskauppa tulee ehkäistä ihmisoikeusvelvoitteisesti, mikä edellyttää uhrinäkölman huomioimista ihmiskaupan vastaisen työn koordinaation suunnittelussa. Järjestöillä on paljon asiantuntemusta ihmiskaupasta ja käytännön kokemusta ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta.

Koordinaattorin tulee vastata siihen haasteeseen, miten koordinaatorakenteeseen saadaan mukaan käytännön toimijat. Suuri osa ihmiskaupan vastaisen työn haasteista on käytännönläheisiä, ja näiden asioiden tulisi nousta järjestötasolta riittävässä määrin yhteensovittamissihteeristöön. Koordinaattorin on vastattava tähän haasteeseen ottamalla haltuun sellaisia käytännön työn asioita, joita ihmisoikeusraportoiija on tähän mennessä muun työnsä ohella hoitanut. Tiedon on siirryttävä myös käytännön viranomaisille. Koordinaattorin ja mahdollisesti muun sihteeristön jäsenten ja asiaan kuuluvan ihmiskaupan vastaista työtä tekevien viranomaisten säännöllinen yhteydenpito järjestökenttään ei takaa järjestöillä olevan käytännön tiedon kulkeutumista päätöksenteon tasolle asti. Tiedon kulkemiseksi tarvitaan muitakin toimenpiteitä. Koordinaattorin tulee siis varmistaa, etteivät kokoukset järjestöjen kanssa jää tehottomiksi. Tieto ei saa jäädä kokouksiin, vaan sen tulee kulkea viranomaisten piiriin.

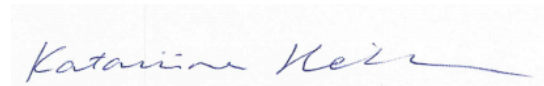
Amnesty haluaa kiinnittää huomiota myös ihmiskaupan sukupuolittuneisuuteen. Verkostoitumista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon ihmiskaupan vastaisen toiminnan sukupuolivaikutukset. Erityisesti seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tehdyn ihmiskaupan uhrien ohjautuminen auttamisjärjestelmään on vähäistä. Näitä ihmiskaupan uhreja tunnistetaan Suomessa poikkeuksellisen heikosti, ja vielä pienempi osa näistä päätyy auttamisjärjestelmän piiriin. Kyseessä on tasa-arvo-ongelma, sillä suurin osa näistä ihmiskaupan uhreista on naisia. Seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tehtyä ihmiskaupaa ei Suomessa tunnisteta ihmisoikeusongelmaksi. Seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tehty ihmiskauppa muistuttaa suurissa määrin muita naisiin kohdistuvan väkivallan muotoja. Väkipalva on näissä tapauksissa prosessinomaista ja näkymätöntä pakottamista, minkä seurauksena uhri syyttää tapahtuneesta itseään. Väkipalvan prosessinomaisuus ja sen aiheuttama pelko ja häpeä estävät uhria hakemasta apua. Tällä hetkellä Suomessa ei ole tarjolla sellaista apua, joka onnistuisi kilpailemaan tämä pelon kanssa.

Suomessa seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tehdyn ihmiskaupan tunnistamista ja auttamisjärjestelmään saamista haittaavat uhrilähtöisyyden puuttuminen ihmiskaupan vastaisessa toiminnassa ja ihmiskaupan käsitteleminen osana rikoksantorjuntaa ja ulkomaalaisvalvontaa. Järjestöillä on tärkeä rooli ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa ja heitä täytyy tukea ja kuunnella, jotta jatkossa suurempi osa ihmiskaupan uhreista voitaisiin tunnistaa ja entistä suurempi osa päätyisi auttamisjärjestelmän piiriin. Ihmiskaupan uhrien tunnistamiseksi ja heidän ihmisoikeuksiensa toteutumisen takaamiseksi tiedon on kuljettava. Tämä osaltaan tukee ihmiskaupan vastaisen työn uhrilähtöisyyttä ja siten työn tehokkuutta. Amnesty haluaa nostaa esille myös sen seikan, että naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastainen ns. Istanbulin sopimus edellyttää ihmiskaupan vastaisen koordinaatorakenteen kaltaisen koordinaatioyksikön perustamista. Varmistamalla ihmiskaupan vastaisen koordinaatiomallin tehokkuus voidaan mallia soveltaa sellaisenaan muidenkin vastaavien koordinaatorakenteiden luomiseksi.

Ystävällisin terveisin

Niina Laajapuro
Ihmisoikeustyön johtaja

Katariina Heikkinen
Asiantuntija, sukupuoleen ja seksuaalisuuteen perustuva syrjintä
katariina.heikkinen@amnesty.fi, 0447096925